

**DIN SERIA: „MEMORIA ÎN DEZBATERE...”
SFÂNTUL IERARH ANTIM IVIREANUL**

Cu ajutorul lui Dumnezeu ne bucurăm, în aceste vremuri frământate, amestecate și vitrege, sufletele de pacea care izvorăște din smerita slujire și pomenire a Sfântului Antim Ivireanul - Ierarhul, Mitropolitul, ctitor de cultură, spiritualitate și viață duhovnicească în aceste locuri binecuvântate de Dumnezeu și de mulți Sfinți Români printre care, la loc de frunte se numără ierarhul Georgian, motiv pentru care, la inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în ședința de lucru din 28 - 29 octombrie 2014, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2016 drept Anul omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și Anul comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești în Patriarhia Română.

Considerat cel mai de seamă Mitropolit al Țării Românești din toată istoria ei, Sfântul Mitropolit Antim Ivireanul rămâne în memoria Bisericii noastre ca o personalitate de o complexitate rar întâlnită. Tipograf, arhitect de biserici, caligraf, sculptor, predicator fără egal, cunoscător al multor limbi străine, Ierarhul, Mitropolitul de origine georgiană, s-a dovedit în același timp a fi un bun chivernisitor al Bisericii, cu spirit filantropic și aplecare spre nevoile credincioșilor pe care i-a păstorit.

Ceea ce a lăsat posterității, opera sa omiletică, Didahiile, ne arată că avem în față un orator neîntrecut.

Mănăstirea Antim din București, ctitoria sa, este și ea un semn al iubirii de Dumnezeu și al priceperii Mitropolitului, iar testamentul scris de el mărturisește dragostea pe care o nutrea față de păstoriții săi lipsiți de cele materiale.

Pentru toate aceste fapte, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a trecut pe Mitropolitul Antim Ivireanul în rândul sfinților la 21 iunie 1992.

Acest ales al lui Dumnezeu s-a născut în Iveria (Georgia de astăzi) pe la anii 1650, din părinți dreptcredincioși, Ioan și Maria, primind numele de botez Andrei. Crescut în duhul tradiției ortodoxe, tânărul Andrei a primit de la Dumnezeu darul picturii și sculpturii bisericești.

Odată, năvălind turcii pe meleagurile sale natale, a fost luat rob și a îndurat amărăciunile și umilințele vieții printre cei străini de neamul lui și de credința creștină. După un timp a fost răscumpărat de către Patriarhul Ierusalimului - Dositei Notara, care l-a și tuns în monahism.

Desăvârșindu-și priceperea artistică și cunoașterea limbilor greacă, turcă și arabă, Antim Ivireanul a fost trimis în Moldova, la Iași, ca Stareț al Mănăstirii Cetățuia, pentru a organiza o tipografie grecească. Acolo a cunoscut lucrarea cărțurărească a Sfântului Mitropolit Dosoftei și a fost inițiat în meșteșugul tiparului de învățatul Episcop Mitrofan al Hușilor.

Pe la anul 1690 a venit în Țara Românească, unde a fost rânduit de către Bincredinciosul Voievod Constantin Brâncoveanu la tipărirea cărților bisericești. A fost Stareț la Mănăstirea Snagov, lângă București, iar în vara anului 1691, fostul Episcop al Hușilor, Mitrofan, i-a lăsat în grijă Sfântului tipografia Mitropoliei Țării Românești.

În vara anului 1694, înțelegând valoarea educației prin carte a oamenilor, a creat la Mănăstirea Snagov o renumită școală tipografică, ostentându-se neîncetat pentru desăvârșirea „meșteșugului tipografiei și îndreptărilor cuvintelor românești”, adevărate comori de cărți ieșind din mâinile lui, dintre care amintim numai câteva: Antologhionul, Evangheliarul, Floarea Darurilor, Carte sau Lumină, Octoiul, Capete de Poruncă, Învățătură Bisericească, Mărturisirea Ortodoxă, primul Liturghier Greco-Arab, Ceaslovul Greco-Slavo-Român.

La 16 martie 1705 a fost ales Episcop de Râmnicu Vâlcea, dovedind și aici frumoase calități de bun iconom și om de carte, tipărind în mai puțin de trei ani 9 cărți, cea mai importantă fiind Tomul bucuriei, cu aproape 800 de pagini, cuprinzând cinci lucrări polemice îndreptate împotriva apusenilor, care încercau să dezbină Ortodoxia și în Țările Române, mai ales în Ardeal. S-a preocupat, totodată, și de repararea, zugrăvirea și sfințirea multor biserici și a Mănăstirilor Strehăia, Surpatele, Cozia și Govora. Cu totul deosebit este faptul că Mitropolitul Antim Ivireanul a început seria unor tipăriri menite să ducă la biruința limbii române în Biserica noastră. Astfel, în anul 1706 a tipărit Molitvelnicul, prima ediție românească în Muntenia.

La 22 februarie 1708, în Duminica Ortodoxiei, a fost înscăunat Mitropolit al Țării Românești ca urmare a recomandării testamentare a Mitropolitului Teodosie, cel care a păstorit credincioșii din Țara Românească, timp de 40 ani. Imediat după înscăunare, Mitropolitul Antim Ivireanul a mutat tipografia de la Râmnic la Târgoviște, unde a imprimat alte 18 cărți, dintre care 11 în românește.

În anul 1713 a tipărit Liturghierul, integral în românește, consfințind biruința limbii române în cultul Bisericii.

Cea mai valoroasă lucrare a Mitropolitului Antim Ivireanul o constituie Didahiile. Sunt 28 de predici rostite în cursul arhipăstoririi sale, la diferite sărbători împărătești sau ale Maicii Domnului și ale sfinților, la care se adaugă șapte cuvântări ocazionale.

Mitropolitul Antim Ivireanul a desfășurat o bogată activitate tipografică (63 de cărți, 39 fiind lucrate cu mâna sa, 21 în limba română).

Începută în primăvara anului 1713, Mănăstirea Tuturor Sfinților, construită în București de către Mitropolitul Antim, după planurile proprii, poartă cu adevărat pecetea sufletească a ctitorului ei. „Această sfântă biserică, ce am zidit întru slava lui Dumnezeu și întru cinstea și pomenirea Tuturor Sfinților, fiind rodul ostenețelor mele cele multe, am dat-o și am închinat-o cu mare plecăciune și cucernicie marelui Dumnezeu” - scria Mitropolitul Antim Ivireanul în Așezământul Mănăstirii, Testamentul pe care l-a lăsat viețuitorilor acestui sfânt locaș.

Bun patriot și luptător împotriva asuprii turcești care deja prevestea instalarea regimului fanariot, Mitropolitul Antim Ivireanul a fost arestat, în luna martie anul 1716, și a îndurat umilințe și chinuri în temnițele domnești până toamna, când a fost caterisit pe nedrept, fiind condamnat la închisoare pe viață la Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Muntele Sinai. Pe drum însă, ostașii turci l-au omorât și i-au aruncat trupul în apele râului Tungia, lângă Adrianopol. Prin faptele și darurile sale deosebite, prin smerenia sa, prin dragostea de Biserică și de semeni, prin îndemnurile la pocăință, Sfântul Ierarh Antim Ivireanul a luminat viața duhovnicească a vremii sale. Abia în anul 1966, Patriarhia Ecumenică a ridicat caterisirea ce a fost aruncată în mod nedrept asupra Sfântului Ierarh Martir și Mucenic Antim Ivireanul, pentru ca în anul 1992, Mitropolitul Antim să fie trecut în calendarul Bisericii Ortodoxe Române, ca Sfânt Ierarh și Sfințit Mucenic, rânduindu-se ca zi de pomenire anuală data de 27 septembrie. Cu alte cuvinte, așadar, la 21 iunie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a trecut pe Mitropolitul Antim Ivireanul în rândul sfinților, fiind prăznuit în fiecare an, cu mare cinste, multă recunoștință, aleasă prețuire, deosebită admirație și cucernică evlavie, în ziua de 27 septembrie.

Este considerat cel mai de seamă Mitropolit al Țării Românești din toată istoria ei. Prin întreaga sa activitate pastorală, tipografică și predicatorială, ca Episcop și Mitropolit, Sfântul Antim a

Întruchipat pe adevăratul păstor care-și pune sufletul pentru credincioșii săi. Viața lui a fost o întreagă jertfă de muncă și de râvnă pentru ridicarea Bisericii și luminarea credincioșilor. Deși străin de neam, el a învățat limba românească în chip desăvârșit, lăsându-ne în tălmăcirile și prefețele sale, în didahiile și în sfaturile sale duhovnicești cel mai frumos grai românesc.

RELAȚIA ȘI RAPORTURILE STAT-BISERICĂ DIN PERSPECTIVA SFÂNTULUI ANTIM IVIREANUL

Credem că Sfântul Ierarh Antim Ivireanul este unul din simbolurile renașterii vieții monahale, culturale și spirituale dar și a credinței pe pământurile Munteniei și Olteniei, exemplu de demn urmat pentru noi în așezarea corectă și autentică a Bisericii în relația cu societatea actuală atât de supusă presiunilor secularizării și relativizării oricăror valori morale.

Mănăstirea ctitorită de Sfântul Antim cu Hramul „Tuturor Sfinților” din București este nu numai spațiu fizic, concret a slujirii lui Dumnezeu în post, rugăciune, smerenie și ascultare, ci și izvor de viață creștină, loc de pelerinaj pentru oamenii care trăiesc în tumultul cotidian, prilej de împăcare cu Dumnezeu, cu sine și cu aproapele.

Cunoașterea vieții, a faptelor și ctitoriilor cărturărești ale Sfântului Antim înseamnă pentru credincios lucrarea la care este chemat fiecare dintre noi în vremurile de acum.

În încheiere voi remarca și sublinia faptul că Sfântul Antim Ivireanul a fost nu doar un mare ctitor, dar și un înțelept sfătuitor al Domnitorilor Țării Românești, mai cu seamă a Sfântului Constantin Vodă Brâncoveanu. Acest Sfânt a susținut politica Statului în măsura în care aceasta slujea interesele poporului drept - credincios, dar nu a ezitat să manifeste o opoziție fermă față de intruziunile nocive ale puterii de stat în viața eclezială, atunci când a fost cazul. Atitudinea pe care Sfântul Ierarh Antim Ivireanul a avut-o în relațiile cu puterea statală a fost întemeiată pe dragoste creștină, pe curaj profetic și pe jertfa personală, de sine.

Fără a intra, de fapt, în conflict cu autoritatea Voievodului, Sfântul Mitropolit Antim a reușit să „dea Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu”...

Relația dintre Biserică și Stat a cunoscut în România post-decembristă o evoluție care se caracterizează prin tendințe de armonizare a politicilor sociale, precum și de înțelegerea clară, corectă a rolului și a locului deținute de către cei doi parteneri în lucrarea comună de slujire a poporului nostru. Cu siguranță că exemplul Sfântului Ierarh Antim este de mare folos pentru Biserica noastră, cea luptătoare a lui Iisus Hristos, în demersul ei permanent de mărturisire a cuvântului dumnezeiesc.

Zestrea de valori spirituale, culturale și materiale a Bisericii la care Sfântul Antim Ivireanul, deși nu a fost român de origine, are o contribuție însemnată este absolut necesară pentru definirea corectă a locului și a rolului României ca stat membru al Uniunii Europene.

Responsabilitatea Bisericii Ortodoxe Române în fața lui Dumnezeu și a națiunii române este egală cu responsabilitatea Statului Român, respectul, armonia și colaborarea fiind considerate repere fundamentale ale relațiilor dintre Biserică și Stat în contextul integrării României în Uniunea Europeană.

Așadar, Sfântul Ierarh Antim Ivireanul rămâne pentru noi un model de viață duhovnicească, de slujire și mai ales de echilibru, un Sfânt care ne arată calea demnă de urmat spre dezvoltarea relației dintre Biserică și Stat, o relație care, fiind caracterizată prin cunoaștere reciprocă, respect și eficiență colaborare, va fi benefică cetățenilor țării noastre.

Am convingerea că tot ceea ce se mărturisește, în această perioadă, despre Sfântul Mitropolit Antim Ivireanul, și la București - la ctitoria sa monahală, sau la Râmnicu Vâlcea, precum și în alte părți, reprezintă nu numai o contribuție importantă la cunoașterea vieții și slujirii Sfântului, cât mai ales o actualizare și o așezare folositoare a moștenirii lăsate nouă de acesta, în contextul existenței noastre de oameni ai începutului de mileniu III...

Dr. STELIAN GOMBOȘ

0%

User Rating: Be the first one !

